

Trafikverkets rapport: Regeringsuppdrag Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Remiss från Trafikverket
Remisstid den 30 september 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

På regeringens uppdrag har Trafikverket utrett möjligheten att införa ett undantag i Väglag (1971:948) som innebär att vägplan inte behöver upprättas för mindre åtgärder på det nationella och regionala vägnätet, förutsatt att kommunen har detaljplanelagt åtgärden. Undantaget gäller åtgärder av mindre omfattning inom sammanhängande bebyggelse med enbart lokal påverkan på trafiksystemet.

Trafikverket har remitterat *Regeringsuppdrag Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet* till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafikkontoret. Trafikkontoret har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret stödjer i stora drag förslaget om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet.

Exploateringsnämnden stöder förslaget om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet.

Stadsbyggnadsnämnden anser att förslaget är positivt och instämmer med Trafikverkets (TrV) bedömning att det kan effektivisera samhällsbyggnadsprocessen, minska administrativa kostnader och förkorta ledtiderna för mindre åtgärder på det statliga vägnätet.

Trafikkontoret är positiva till förslaget.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag ser positivt på utredningens förslag som kan bidra till att förenkla och effektivisera de dubbla processerna vid planläggning. Jag kan konstatera att förslaget innebär att ett större ansvar läggs på kommunen när det gäller planläggning och utredning. Behovet av utredningar och underlag kvarstår oavsett planeringsform. Jag vill därför framhålla vikten av att ett eventuellt utökat ansvar för kommunerna också kommer med en förstärkt finansiering och en tydlig ansvarsfördelning för processen i sin helhet.

Stockholm den 16 september 2026

Karin Wanngård

Bilaga

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 20226/595-
2. Remiss – Regeringsuppdrag Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet, dnr KS 2026/595-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

På regeringens uppdrag har Trafikverket utrett möjligheten att införa ett undantag i Väglag (1971:948) som innebär att vägplan inte behöver upprättas för mindre åtgärder på det nationella och regionala vägnätet, förutsatt att kommunen har detaljplanelagt åtgärden. Undantaget gäller åtgärder av mindre omfattning inom sammanhängande bebyggelse med enbart lokal påverkan på trafiksystemet.

Utredningen visar att dagens dubbla planprocesser, där både vägplan och detaljplan krävs, i många fall leder till förseningar och minskad förutsebarhet för kommunerna. För att effektivisera processen föreslår Trafikverket en lagändring i 10 § Väglag (1971:948) som medger undantag från kravet på vägplan för vissa åtgärder som omfattas av en kommunal detaljplan. Förslaget innebär att kommunerna får ett större ansvar för markåtkomst och miljöbedömning, medan Trafikverket behåller tolkningsföreträde genom ett formellt beslut om undantagets tillämplighet.

För att undantaget ska fungera krävs ett tidigt och väl fungerande samarbete mellan kommunen och Trafikverket. Utredningen bedömer att de rättsliga riskerna är hanterbara, men betonar vikten av tydliga riktlinjer, stödmaterial och utbildningsinsatser för att säkerställa en enhetlig tillämpning. En utvärdering av effekterna bör genomföras efter några år för att följa upp leddidsförkortning, rättssäkerhet och samverkan.

Trafikverket bedömer att förslaget är både möjligt och lämpligt att genomföra. Lagändringen förväntas minska antalet planprocesser, spara offentliga medel och korta planeringstiderna för mindre åtgärder på det statliga vägnätet.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafikkontoret. Trafikkontoret har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i förslaget att förenkla och effektivisera de dubbla processerna vid planläggning. Stadsledningskontoret delar Trafikverkets bedömning att förslaget kan förkorta leddider och minska administrativa kostnader för samhället i stort. Stadsledningskontoret stödjer därmed förslaget om förenklningar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet, men vill samtidigt lyfta följande synpunkter på förslaget.

Stadsledningskontoret konstaterar att förslaget innebär att ett större ansvar läggs på kommunen när det gäller planläggning och utredning. Behovet av utredningar och

underlag kvarstår oavsett planeringsform. Stadsledningskontoret vill därför framhålla att förslaget inte tydligt beskriver var ansvaret för, och finansieringen av, utredningskostnader ska hamna.

Stadsledningskontoret anser att förenklingen ställer större krav på samverkan och tydliga processer hos både Trafikverket och kommunerna där förändring i arbetssätt kan komma att behövas. Stadsledningskontoret menar att synkroniseringen i tid är viktig för att effektivisera processen vid planläggning av enklare åtgärder vid väg.

Stadsledningskontoret anser att förslag till lagändring bör föregås av framtagande av nationella riktlinjer och stödmaterial för att ytterligare säkerställa förutsättningarna främst för kommunerna. Bland annat behöver det definieras vad som omfattas av en mindre åtgärd och förtydligas när i den praktiska tillämpningen som Trafikverket har sitt tolkningsföreträdare i fråga om när undantaget får användas.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2026 följande.

Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 juni 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret stöder förslaget om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet. Det är samtidigt angeläget att väglagen kan hantera mer komplexa utmaningar i storstadsmiljö så som intressekonflikter, äldre detaljplaner och utredningskostnaders hemvist. Problemen borde vara hanterbara genom utökade skrivningar i väglagen (1971:948).

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 juni 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret anser att förslaget är positivt och instämmer med Trafikverkets (TrV:s) bedömning att det kan effektivisera samhällsbyggnadsprocessen, minska administrativa kostnader och förkorta ledtiderna för mindre åtgärder på det statliga vägnätet. En samlad planprocess kan skapa bättre förutsättningar för att hantera statliga och kommunala intressen samlat. Förslaget kan bidra till ett tydligare investerings- och genomförandeperspektiv samt ge kommunen större rådhets över projektens ledtider. Vid dubbla planprocesser får en vägplan inte fastställas förrän detaljplanen har antagits, vilket kan förlänga den totala genomförandetiden.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 juni 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret är positivt till förslaget. I remissen föreslås att arbetssätt och riktlinjer arbetas fram något som kontoret ser som nödvändigt och positivt exempelvis rörande Trafikverkets tolkningsföreträdare av när denna förenklade process kan användas. Kontoret deltar gärna i ett sådant arbete från stadens sida. En annan viktig punkt är att Trafikverket fortfarande behöver arbeta aktivt i dessa projekt.

Att förenkla och effektivisera processerna mellan stat och kommun ser trafikkontoret som mycket positivt.